

MAGYAR LAPOK

X. évfolyam, 211 (2773) szám

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad

A világtörténelem leghatalmasabb bekerítő

csatája fejlődött ki a keleti fronton

Négy szovjet hadsereget zártak körül a németek a kievi térségben.

Teljes erővel folyik a halálgyűrűbe zárt hadseregek megsemmisítése

Fény derült arra a nagy hallgatásra, amelybe néhány nap óta a német hadvezetőség burkolózott. A megrögzött rémlátók és vészmadarak újból sötét találgatásokba és jóslásokba bocsátkoztak és próbálták elhíttelni magukat és másokkal is, hogy a német támadó háború megakadt a németekkel együtt a szövetséges csapatokat is sötét kilátások fenyegetik. Megszokhatták volna már, hogy a német hadvezetőség keveset beszél, de annál többet cselekszik.

A több napi hallgatás után a mai különjelentés teljes fényt derít az elmúlt napok hadiseeményeire. Már szeptember 13-án megtörtént a bekerítés lényeges mozzanata a Gomel-től keletre és a Dnyeper alsó folyásától északra operáló német hadseregek között, a hadvezetőség még sem adott ki jelentést, csak akkor, amikor a

négy szovjet hadsereg bekerítése és megsemmisítése teljesen bizonyossá vált. A halálgyűrűbe beleesik Kíev is, az a város is, amelyről már jóval előbb hallottunk a hadműveletek során és amelyet a németek csodálattal nem igyekeztek elfoglalni. Most már látható, hogy Kíev bekerítése egy sokkal nagyobb bekerítő hadművelet miatt maradt el; olyan hadművelet miatt, amelynek sikere most már kétségbevonhatatlan és döntő kihatással lesz az egész keleti hadjárat menetére.

Az új, nagy győzelem örönmel tölti el nemcsak a német népet, hanem a vele szövetséges minden más népszívét is. Az a tudat tölti el bennünket, hogy ez a nagy győzelem is hatalmas lépéssel vitte előre közös ügyünket a végső és döntő győzelem felé.

tulajdonképpen megelőzték az angolokat. Mialatt a szovjetcsapatok bevonultak a városba, az angolok kénytelenek voltak a városon kívül táborot ütni. A bolsevisták láthatóan a legnagyobb súlyt fektették arra, hogy a teheráni rendszindulásban megelőzzék az angolokat. Az angol vezérkari tisztek most arról tárgyalnak a szov-

jet tisztekkel, hogy mikor és milyen mértékben vehetnek részt az iráni főváros megszállásában, amelynek lakói részben elmenekültek.

Helsinkiből jelentik (NTI): A moszkvai hírszolgálat londoni jelentése szerint szeptember 18-án az angol csapatok is bevonultak Teheránba. (MTI.)

Két angol tengernagy érkezett Törökországba

Istanbuli hír szerint — mint a Mai Nap értesül — két angol tengernagy Törökországba érkezett. A látogatást a rendes török-angol katonai megbeszélésekkel indokolják.

Az Uj Nemzedék írja: Ankarai jelentés szerint a védelmi munka egész Törökországban serényen folyik. A kormány újabb nyolevanmillió török fontot kért az országgyűléstől, védelmi célokra.

TAYLOR HARMADIK LÁTOGATÁSA A VATIKÁNBAN

Zürichből jelentik: (B. T.) A Die Tat római tudósítója szerint Taylor — immár harmadikban — újra megjelenik a pápánál. Ez a látogatása azonban bucsukihallgatás lesz. A lap jelentése szerint Amerikában mintegy harmincmillió katolikus körében, nagy ekeseredést idézett elő Anglia, az Egyesült

Államok és a bolsevista Szovjetunió együttműködése.

ROOSEVELT MARATHONI FUTÁSAL IGYEKSZIK ELÉRNI A HÁBORUT

Berlinből jelentik (NTI): Göbbels miniszter a Das Reich című folyóiratban foglalkozik Roosevelt legújabb intézkedéseivel. Rámutat arra, hogy ezekben az intézkedésekben új kihívás nyilvánul meg a német birodalommal szemben. Roosevelt olyan ember, aki marathoni futással igyekszik utólráni a háborút. Ami végül sikerül majd neki. Roosevelt semmibe veszi legszentebb ígéreteit, hogy semmiképpen sem sodorja háboruba az Egyesült Államokat. Megállapítja még Göbbels, hogy az Egyesült Államok népének túlnyomó többsége nem kívánja a háborút. (MTI.)

A véderő főparancsnoksága jelenti...

Berlinből jelentik: (NTI) A véderő főparancsnokság ma délután fél 2 órakor a következő különjelentést adta ki:

Rundstedt vezértábornagy és Bock vezértábornagy hadsereg csoportjainak összpontosított támadó hadműveletei új, hatalmas bekerítő csatára vezettek. A gomeli csatát követően nagy erők törtek előre a Dezna felső és alsó folyása ellen és makacs harcokkal kierőszakolták az átkelést. Innen déli irányban folytatták a támadást, hogy összeköttetést teremtsenek azzal az erőcsoporttal, amely Krempencsug mindkét oldalán a legsúlyosabb körülmények leküzdésével 120 kilométer szélességben kelt át a Dnyeperen és északi irányban támadott. Ezeknek egyesülése Kíevtől 200 kilométernyire keletre már szeptember 13-án megtörtént. Ezzel négy szovjet hadsereg körül bezárul a gyűrű. Megsemmisítésük teljes lendülettel folyik. E hadműveletek nagyszerű végrehajtásában Lőhr vezérezredes légiflottái nagy szerepet játszottak. (MTI)

Stalin hárommillió embert tesz ki a pusztulásnak Leningrádban

Berlinből jelentik: A német sajtó egyöntetű felháborodással foglalkozik a leningrádi szovjet védelmi tanácsának a város lakosságához intézett felhívásával. E szerint a volt cári fővárosnak csak füstölő romhalmaikként szabad német kézre kerülnie. A lapok élesen bírálják ezt a mindenre való tekintet nélküli ellenállást és a Völkischer Beobachter egyenesen lelkiismeretlen gonosztevőnek minősíti a szovjet védelmi tanács elhatározását, amely felelőtlenül el akarja pusztítani a város több milliós lakosságát.

A Deutsche Allgemeine Zeitung szerint — mint a N. T. I. jelenti —

jó, hogy a bolsevisták olyan világos szavakkal maguk közölték ezt a kétségbeesett büncselekményt. Ennél fogva a felelősségről mártól kezdve nincs kétség. Stalinnak hárommillió ember, köztülük ötszáz ezer munkás, elpusztulása semmit sem jelent, ha ez a bolsevista hadvezetőség érdekeit szolgálja. Minthá mindig, ebben az esetben is megkísérlik, hogy a Leningrádra kimondott halálos ítéletet képmutató panaszzenegésekkel müljék felül. (MTI.)

Stockholmból jelentik (Bud. Tud.). Teheráni hír szerint a szovjet csapatok azzal, hogy Teherán megszállását ejtőernvősökkel hajtották végre,

Japán tiltakozás Moszkvában Vladivosztok elaknásítása miatt

Tokióból jelentik: (B. T.) A japán kormány Moszkvában tiltakozott amiatt, hogy Vladivosztok kikötőjében aknákat raktak le. Ezek az aknák veszélyeztetik a japán hajózást.

Rómából jelentik (Stefani): Hore-Belisha, volt angol hadügyminiszter beszéde mondott, amelyben az angol-szász népek fuziójáról beszélt, amely — mint mondotta — alapjában véve ezeknek a népeknek államszövetsége lenne. Ő már a tavasszal felvetette ezt a kérdést, de akkor mások azon a nézetben voltak, hogy az egyesülés még nem érett meg a megoldásra.

A Stefani hozzáfűzi a jelentéshez, hogy a volt hadügyminiszter, aki köztudomás szerint zsidó származású, most újból forgalomba hozta az angol-szász népközösségre vonatkozó

elgondolásait. Jó lenne tudni, vajjon Hore-Belisha a maga, vagy a zsidók, avagy az angolok nevében szól-e. Hore-Belisha elgondolásai a most folyó háború faji jellegét domborítják ki, amely az angolszász hegemoniáért folyik. Kézenfekvő, hogy a zsidók védik meg az angolszász közösség érdekeit, miután ez a népközösség megfelel a szemita érdekeknek. Jellemző tény, hogy angolszász körökben is foglalkoznak ennek a népközösségnek a gondolatával, ami bizonyossága annak, hogy a brit országnak végül győzelmesben szenved. Az a tény, hogy Nagybritannia összeomlása után az Egyesült Államok annak örökösévé lép fel, rokonszenvenessé teszi Hore-Belisha tervét északamerikai politikai körökben.

Franciaország katonai parancsnokának szigorú hangú felhívása a német katonák elleni merényletek ügyében

Párizsból jelentik: (NTI) A sajtó első oldalán ismerteti Franciaország katonai parancsnokának a megszállott területek lakosságához intézett felhívását, amelyben megállapítja, hogy a legutóbbi figyelmeztetések és intelmek után is történtek gyáva támadások a német hadsereg egyes tagjai ellen. A lakosság nagy többsége tudatában van annak a kötelességének, hogy támogassa a megszálló hatóságok állandó törekvését a béke és rend fenntartására. Vannak azonban a lakosság körében hűnös kommunisták, németellenes hatalmaktól pénzelt ügynökök, akiknek csak az a céljuk, hogy békétlenséget szítsanak a megszálló hatalom és a francia lakosság között. Az teljesen mindegy nekik, hogy milyen következménnyel jár az a lakosságra.

— Nem engedem — végződik a felhívás — hogy gyilkos gazemberek tovább fenyegezzék a német katonák életét és kötelességem teljesítésében még a legszigorúbb intézkedésektől sem riadok vissza. Töletek függ franciák, hogy még tovább kell-e mennem, vagy pedig felfüggeszthetem intézkedéseimet.

Bernből jelentik: (OFI) A párizsi katonai parancsnok rendeletet adott ki, amelynek értelmében szeptember hó 20-ától szeptember 23-áig terjedő időben 21 órától reggel 6 óráig minden forgalom tilos. Valamennyi színház, mozi és vendéglő este nyolc órakor bezárja kapuit. A kimaradási engedélyeket újból felülvizsgálják. A tilalom ellen vétőket letartóztatják és tiszoknak tekintik. (MTI)

ÖTSZÁZOLDALAS VÁDIRAT DALADIER, GAMELIN, BLUM ÉS TÁRSAI ELLEN

Vichyből jelentik: (B. T.) A riomi külön bíróság megvizsgálta a háborús bűnösség, illetve az összeomlás miatt vád alá helyezett személyek, köztük Daladier, Gamelin, Blum és néhány más vezető politikusi, valamint vezérkari tiszti ügyében folytatott vizsgálat iratait. A főállamügyész elkészítette a vádiratot, amely mintegy ötszáz oldalnyi. A vádiratot a közeljövőben nyújtják át Petain tábornagy-államelnöknek.

Csak a városgazdasági hivatal igazolványával rendelkezők vizsgálhatják be a lakásokat

Nagyvárad thj. város polgármesteri hivatala a következő hirdetményt bocsátotta ki: Tudomásomra jutott, hogy illetéktelen egyének a lakáshivatal tisztviselőinek adják ki magukat és a város közönségét zaklatják. Ertesítem a közönséget, hogy a lakások bevizsgálására a lakáshivatal által kiküldött tisztviselők a városgazdasági ügyosztály által kiállított igazolvánnyal vannak ellátva. Felvilágosításokat csak az ilyen igazolvánnyal rendelkező tisztviselőknek adjanak. Nagyvárad, 1941. szeptember hó 18. Dr. Soós István s. k. polgármester.

A Szovjetunióval és Angliával való együttműködés mellett kötötte le magát az új perzsa sah

Amsterdamból jelentik: (NTI.) Mint a Reuter Iroda Teheránból jelenti, az új sah csütörtöki esküvétele után tartott beszédében kormányának Angliával és a Szovjetunióval való együttműködésére tett ígéretet. (MTI.)

Teheránból jelentik: (NTI.) A teheráni rádió közlése szerint a német alattvalók elhagyták Teheránt. (MTI)

Bernből jelentik: (Bud. Tud.) Teheráni jelentések szerint a magyar, román és bolgár követségek tagjai már elhagyták Teheránt és utjukat Törökország felé vették. (MTI.)

A TEHERÁNI ANGOL KÖVET SZEREPE A VOLT SAH LEMONDÁSÁBAN

Berlinből jelentik: (NTI.) Illetékes német részről közlik, hogy Berlinbe még nem érkeztek olyan jelentések

amelyekből arra lehet következtetni, hogy az iráni német állampolgárokat zavartalanul hazaszállítják. Régebbi megegyezéssel ellentétben most már a 45 évesnél idősebb, tehát nem had-

.....

Katonának nem lehet felmondani!

Közszolgálati alkalmazottak számára a hatóság lakást vehet igénybe

A Magyar Távirati Iroda jelenti: A Budapesti Közlöny legközelebbi száma közli a m. kir. miniszteriumnak 6740—1941. M. E. számú rendeletét, amely a nem hivatásos katonai szolgálatot tel-

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

A Katolikus nagygyűlés egyházi ünnepei

Az Actio Catholica Országos Elnöksége által 1941. október 4, 5, 6, 7. napjaira Budapestre hívott XXIX. Országos Katolikus Nagygyűlés egyházi ünnepei a következők: október 3-án, pénteken az ország valamennyi templomában szentáldozáshoz járulnak a hívek a Nagygyűlés sikeréért. Október 5-én, vasárnap reggel 9 órakor Veni Sancte a Szent István bazilikában, a szentmisét Serédi Jusztinián bíbornok, hercegprímás, a szentbeszédet pedig Schriffert Béla nagyváradi apostoli kormányzó helynök mondja. Ugyancsak vasárnap délután 4 órakor indul a Szent István bazilikától az Eucharisztikus körmenet eleje, míg Serédi Jusztinián bíbornok, hercegprímás vezetésével az Oltáriszentség pont 5 órakor hagyja el a Szent István bazilikát. A körmenet a Vilmos császár-uton, az Alkotmány-utcán keresztül vonul az Országház előtti térre,

ahol a szentbeszédet P. Szóts Dénes csiksomlyói szentferenczerendi házfőnök mondja. Október 6-án, hétfőn reggel 8 órakor Virág Ferenc pécsi püspök mondja a szentmisét az Egyetemi templomban. Október 7-én, kedden reggel 8 órakor az Egyetemi templomban Bubrics Mihály rosznyói püspök mond szentmisét. Ugyanezen a napon, tehát kedden este 7 órakor könyörgő körmenet a Magyarok Nagyszonyja tiszteletére a Szent Gellérthegyi Sziklatemplomhoz. A körmenetet Zichy Gyula gróf kalocsa-bácsi érsek vezeti, míg a Sziklatemplomnál a szentbeszédet Dudás Miklós hajdudorogi püspök mondja. A Nagygyűlésre a vidékiek féláru menetdíjkezdéssel utazhatnak fel. Az igazolvány ára 2 pengő, amelyet a plébánia hivataloknál, a MÁV menetjegyjáratoknál és Budapesten, az Actio Catholica-nál, IV. Ferenciek-tere 7. váltható meg.

Tanfolyam nyílik Budapesten a leányifjuság honvédelmi nevelésének megszervezésére

Jelentkezési határidő: október 3.

A MTI jelenti: A vallás- és közoktatásügyi miniszterium a társadalmi sport és testnevelés főcsoportja, az iskolán kívüli leányifjusági kötelező, illetve önkéntes honvédelmi nevelésének és testnevelésének megszervezése érdekében október 12-től november 8-ig terjedő időben Budapesten a női nemzetvédelem keretében tanfolyamot rendez. A felvételi kéréshez szükséges mellékleteket, valamint a sajtókezelő írt életrajzi adatokat tartalmazó és fényképpel ellátott beadványokat legkésőbb október 3-ig kell beadni a vallás- és közoktatásügyi miniszterium IX.-2. ügyosztályánál. (Budapest V., Alkotmány-utca 3.) A felvételi lehetőség az egyes hadtest parancsnokságok területéről legfeljebb 5-5 megfelelő

pályázót vesz fel. A tanfolyam helye Budapesten, a testnevelési főiskola lesz. A tanfolyamon résztvevő vidéken lakók, vasuti költségük megtérítését is megkapják. A tanfolyamon ingyen vehetnek részt és ingyen elhelyezkedésben s ellátásban részesülnek. A tanfolyam befejezése után a nemzetvédelmi kerületi vezetőnek, illetve a járási és helyi tanfolyamvezetőnek egyelőre tiszteletdíjban részesülnek, majd 1942. január 1-étől kinevezés útján előreláthatóan az állami rendszerű fizetési osztályokban nyernek beosztást.

Írasson Magyar Lapokban

Vezérőrnagy...
erő fő...
ban a...
hadm...
haladr...
ménye...
eredm...
togos...
vettek...
tenger...
távon...
elsúly...
romez...
hajót...
azok...
molni...
tettek...
geral...
Gy...

A sz...
dület...
halac...
szem...
hadm...
közle...
anna...
hogy...
hely...
reg...
dözi...
teste...
A h...
dsc...
mint...
kivü...
tak...
pül...
tám...
vala...

R...
vet...
el...

L...

lap...
né...
va...
sch...
ler...
vá...
gr...

Ismét több helyen áttörték a szövetséges erők a déli szovjet hadsereg arcvonalát

119 kiserődöt vett be egyetlen német hadosztály. Leningrád gyári munkásai a város feladását követelik

Vezéri főhadiszállás. (NTI.) A védő főparancsnoksága közli: Ukrajnában a Dnyepertől keletre a támadó hadműveletek feltartóztatlanul haladnak előre. A leningrádi ierődítmenyekért folyó harcokban, komoly eredményeket értünk el. Egyetlen gyatagos hadosztály részei 119 kiserődöt vettek be. A Krimi-félsziget körüli tengerrezen, a sziget előtt, a Ladogavon és a Fehér-tengeren légi erők elsüllyesztett három szállító hajót három ezer tonnával és tizenhat másik hajót olyan súlyosan eltalált, hogy azok nagyrészt elvesztésével számolni lehet. Ezenkívül megsemmisítettek egy szovjetrombolót, két tengeralattjárót és négy naszádot.

Gyors naszádunk az angol partok

előtt megtámadtak egy erősen védelt brit karavánt és elsüllyesztettek négy ellenséges teherhajót 25.000 tonnával. Valamennyi gyorsnaszádkunk sértetlenül visszatért. Repülőink a Nar Oer szigeteket mellett súlyosan megrongáltak egy nagy kereskedelmi hajót. Harci gépek a csütörtökre virradó éjjel Délkelet-Angliában kikötőberendezéseket bombáztak. A brit légi erők szerdán reggel megkísérelték megtámadni a Csatorna menti megszállott területeket. 18 brit gépet lelőttek. Három saját gépünk eltűnt. Néhány brit bombázó a csütörtökre virradó éjjel zavaró támadásokat intézett Délnyugatnémetország ellen. (MTI.)

séges német és finn csapatok a finn arcvonalon további tért nyertek és egy szovjet harciscsoportot körülzártak. Több szovjetpáncélost, hús löveget és kétszáz tehergépkocsit, valamint ötszáz egyéb járművet zsákmányoltak vagy semmisítettek meg. A szövetséges csapatok többszáz foglyot ejtettek. (MTI.)

EREDMÉNYES ÉJSZAKAI LÉGI-TÁMADÁS MOSZKVA ÉS ODESSZA KATONAI CÉLPONTJAI ELLEN

Berlinből jelentik: (NTI.) Szeptember 17-én a német légi erők és a légvédelmi tüzérseg 69 szovjet gépet lőtt le. A német veszteség négy gép volt. Német harci gépek a 18-ára virradó éjjel nagy sikerrel támadták Moszkva és Odessza katonai célpontjait. A német légi erők kötelei szeptember 17-én jó eredménnyel folytatták a hadműveleteket a német hadsereg támogatására a keleti arcvonal központi szakaszán. Német harci és zuhanóbombázó repülőgépek hevesen bombázták a szovjet csapatösszevonásokat, vasuti rakományokat és fontos utánpótlási utvonásokat. A szovjet e térségben súlyos veszteséget szenvedett. Hasonlóképpen érzékenyen sújtotta a német zuhanóbombázók sűrű bombázópóra a szovjet kiserődöket és állásokat. (MTI.)

Honvédeink folyamatosan üldözik az ellenséget

A Magyar Távirati Iroda jelenti: A szövetséges hadseregek nagy lendülettel és igen kiterjedt területen haladnak előre. Magasabb katonai szempontok egyelőre megtiltják a hadműveletekről szóló részletesebb közléseket és tájékoztatásul csupán annak megállapítására szorítkoznak, hogy a szövetséges erők ismét több helyen áttörték a déli szovjet hadsereg arcvonalát. Most folyamatosan üldözik az ellenséget a honvéd seregeik. Az ellenséget még védekeznek. A honvédkötelékek a szovjet támadásokat visszaverték. Az ellenség mintegy száz halottat vesztett, ezenkívül több mint háromszázan fulladtak a Dnyeper vizébe. A honvéd repülők rendszeresen folytatták bombatámadásaikat. Tegnap harcainkból valamennyi gépünk visszatért. (MTI.)

KÖRÜLZÁRTAK EGY SZOVJET HARCISCSOPORTOT A NÉMET ÉS FINN CSAPATOK

Rómából jelentik: (Stefani.) A szövetségeseknek az ukránjai harctéren elért sikerei, amelyek során átlépték

a Dnyepert, annál érdekesebbek, mivel Anglia és a szovjet azt állította, hogy a folyam leküzdhetetlen akadályt jelent és Budjenny tábornagy minden erejét bevetette a német és a szövetséges csapatok átkelésének megakadályozására. Ez a német és a szövetséges haderők taktikai és stratégiai fölényét bizonyítja. (MTI.)

Berlinből jelentik: (NTI.) A szöv-

Többszáz ezer kilogramm bomba hullott Odesszára

Berlinből jelentik: (NTI.) A német légi erők szeptember 17-én alkonyatkor szeptember 18-án hajnalig bombázta Odessza kikötő telepét, valamint a város katonai célpontjait. Több száz ezer kilogramm bombát dobtak le. (MTI.)

Berlinből jelentik: (NTI.) A német légi erők szeptember 17-én a Fekete-tengeren elsüllyesztett egy tizezertonnás bolsevista csapatszallítóhajót és egy másik hatezertonnás gőzöst súlyosan megrongált. (MTI.)

lyosan megrongált. (MTI.)

Pozsonyból jelentik: (NTI.) A hivatalos szlovák hadijelentés szerint a szlovák hadsereg valamennyi tábori egységét ismét harcban vetették. Különösen ki kell emelni a hidászok munkáját. (MTI.)

Helsinki-ből jelentik: (NTI.) Hivatalos jelentés szerint a Svvir központi folyása felett hét szovjetgépet lelőttek. A karéliai földszoroson egy gépet lőttek le. A légvédelem is lelőttek egy gépet, úgyhogy az ellenség ezen a napon kilenc gépet vesztett. (MTI.)

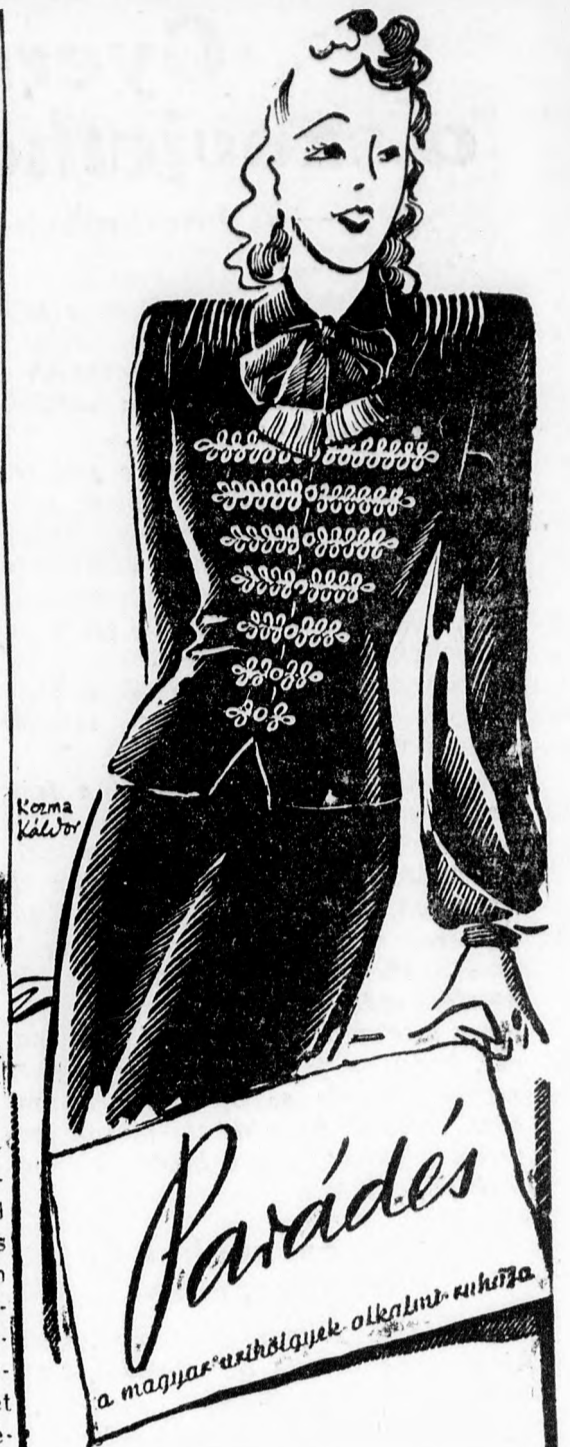
SVEN HEDIN VELEMÉNYE: „A BOLSEVIZMUST MEG KELL SEMMISÍTENI”

Berlinből jelentik: (NTI.) Sven Hedin, a világhírű svéd áziakutató felhívást bocsátott ki, melyben a többi között ezeket mondja:

— Soha senki előtt sem lehetett kétséges, mi az álláspontom a bolsevizmus kérdésében. A bolsevizmust

Eredményes támadások angol hajók ellen

Berlinből jelentik: (NTI.) A német légi erők a legutóbbi napokban eredményes támadást hajtott végre és a Hebridáktól nyugatra elsüllyesztett egy 7300 tonnás tartályhajót. A keleti partok mentén egy kétezer tonnás teherhajót süllyesztettek el. Egy 5000 tonnás kereskedelmi hajót és egy rombolót megrongáltak. A német harci gépek a Földközi-tengeren is tevékenyek voltak. (MTI.)

Sokoldalú, jól kihasználható modell. Az a feladata, mint az urak magyar ruhájának: tiszteletet, parancsoló külsőt kölcsönöz... egységes megjelenést biztosít... minden alkalommal fel lehet venni s mindig elegáns. Színházba, hangversenyre és társadalmi eseményeknél ezt viseli aki magyar — s aki ad magára! Kizárólag nálunk kapható! Kérje ismertetőnkét.

Magyar a magyarnak a Magyar Divatesernokból!

BUDAPEST, VI. BAKÓCZI-ÚT 70-76

Leningrád védelme a Varsó elleni bűncselekményt is felülmúlja

Berlinből jelentik: (NTI.) A német lapok szerint Leningrád védelmi táncsának felhívása az öngyilkosságra való felhívással egyértelmű. A Völkischer Beobachter szerint a történelem folyamán úgy nem védtek még várost, mint Leningrádot. A Leningrádban összetöröltött embertöme-

gekre való tekintettel a város védelme bűncselekmény és Varsó védelmének is felülmúlja. A lap így folytatja: Stalin és bandája megint nagyon ékes példával mutatja meg a világnak, hogy kicsodák ők tulajdonképpen? Emberi szempontból reméljük, hogy Leningrád lakosságának lesz annyi józan elhatározása, hogy a védelmi tanács csöcselékét ráncbaszedi és a várost átadja. (MTI.)

Zürichből jelentik: (Bud. Tud.) A Leningrád körüli harcokból a finn és német tudósítók leírását közlik a svájci lapok. A Baseler Nationalzeitung közli, hogy Vorosilov még nem gondol Leningrád feladására, noha a leningrádi gyári munkások naponta kérik a harcok beszüntetésére. (MTI.)

Nagyvárad

thj, város új utcaelnevezéseivel megjelent térkép ára: fekete nyomással 1,60 P színes nyomással 2.—

Gyermekek a szovjethadseregben

— A haditudósító század közlése —

Nem trom meg e kis eset hősenek a nevét, nehogy meggyűljön a baja majd otthon az asszonyjal. Mert a házi perpatvar sokszor rosszabb a háborund is, — aki mind a kettőben résztvevett, igazat ad nekem...

Pedig ártatlan esei volt s szívesen teszek hitet B. honvéd mellett, hogy semmiféle csintalanság nem fordult még az agyában, amikor elhatározta, hogy nőit ejt foglyul a vörös katonák közül. Mert híre jött, út is, ott is rebesgették, hogy a vörösök már a nőket is egyenruhába öltöztetik és neki-hajlják a német meg a magyar ágyúknak és páncélosoknak.

B. honvédnek szöveget ütött a fejébe ez a hír s múltán két nap s két éjszaka szörnyülködött ezen a szovjet-rendszeren, a harmadik napon elhatározta, hogy ha lörik, ha szakad, ő szerez egy ilyen vörös asszonykatonát. Pusztán kíváncsiságból s aki néltán más gondolna, annak nincs igaza s teleyébe még restelheti is magát, hogy ha gondolatban is, de gyarúsítani merete az olyan derék embert, mint B. honvéd, aki igazán szereti a feleségét, meg a három kis cseledekjét.

Éjjel csónakkal át a Dnyeperen

Mondom, csupán csak becsületes kíváncsiság vezette B. honvédet, amikor egy éjjelen csónakot szerzett s átrándult a Dnyeper egyik szigetére, átmenet meg-megfordultak a szovjet járőrök is. Gondolta: legalább egy ilyen fakánáltól fajzott bolsi asszonykatonát felkajtat és tanulmányozás, vagy inkább szörnyülködés céljából foglyul ejti, bár nem nagyon hitt a mendemondának... Jőzön észszel nehéz is elhinni, hogy vörös fehérmép is legyen a világon, de ha már idáig eljött hazulról, akkor legalább megtudja, hogy mi az igazság.

Hát vörös fehérszemélyt nem talált, de fülöncsipett egy katonaruhás-gyermekeket.

Katona volt az is. Tizenhatéves nyakig láb gyerek, kopaszra nyírt fejével, kerék malé arca, tépelt ruhában. Isten tudja, mióta bújkált a dágványos erdőkben, miből élt, mennyit reszketett, amióta szétverték a csapatát.

Ott állott előttünk a szovjet kamasz

Most hát ott állott előttünk s a tol mács kérdéseire kamaszos szepegéssel felelgetett. Elmondta, hogy egy nikolajevi gyárban dolgozott s amikor már a városba hallatszott az ágyúdörgés, beverték őket egy sebtibe összetákoltszóralójba és kikergették a frontra. Puskát sem adtak a kezükbe, azt mondták nekik a politikai biztosok, hogy „puskát majd kapnak a halottaktól, csak ki kell csavarni a kezükből”. Az első támadásnál szétverték őket, aki megmaradt, riadtan menekült s széledt el az erdőben. Ő újból és újból a vörös csapatok közé verődött. Velük vonult vissza a Dnyeperen túlra is. Csapattezte már nem volt, hát ide-oda lökdöste. Legutóbb egy dnyeperi sziget elleni vállalkozással előrehajolták őt a szigetre. A magyarok visszaverték őket s azóta ott bújdosott a nádasban többedmagá-

val. Három nap óta egy falat nem volt a szájában, füvet rácsált és a posvány vizét itta.

Amíg beszélt, egyre remegett, remegett ez a nyakig láb kamasz, mint ha görcs rázta volna az egész testét. A kihallgatás után egyszerre csak sírni kezdett, el volt készülve rá, hogy most kivégzik. Hiszen egyebet sem hallott a biztosoktól a gyárban, hogy a németek meg a magyarok minden foglyukat leöldösti. A halálfeletem mellett retentő éhség is kínozhatta.

mert lekuporodott, hogy a térdével nyomja össze a gyomrát. Biztatgat, tdk, bátorították, hogy ne féljen, semmi bántódása sem lesz, de csak remegett s időnként lehunyta szemét, mintha a halált várta.

Cigaretta adtak neki s tüzet is. Mohón kapott a vékony Honvéd cigarettát után, de az égő gyufát is kivette a kezéből. Talán attól félt, hogy a szemét akarják kipörkölni. Amikor az egyik honvéd előszedte a bicskáját, hogy a kenyereből jókorát kanyarítson a kiéhezett kamasznak, felnyögött és egyszerre a térdére bukott a feje. Azt hitte, most jön a vég... Ugy kellett megbökdösni a vállát, hogy nézzen fel, vegye el a feléje nyújtott karjéj kenyerét...

Mindnyájan szánalommal néztünk rája...

A nagyváradi állami gépipari középiskola

Közvetlenül a világháború kitörése előtt az 1913. évben a Kereskedelmi Minisztérium Nagyváradon 4-4 osztályos fa- és fémipari szakiskolát alapított melynek megszervezésére Szontágh Gusztáv gépészmérnök, iparoktatási tanár nyert megbízást. Az iskola — bár ideiglenes helyiségekben a háborus évek gátlásai dacára is szépen fejlődött és már az 1916-17. isk. évben 80 rendes tanulója és 276 különféle, ipari szakmabeli, továbbképző tanfolyami hallgatója volt. A Váradon aránylag rövid élettartamu vörösuralom után az 1919. év nagypéntekjén bevonultak a román csapatok és az iskola átvétele céljából rövidesen jelentkezett Marcus Silvius román adminisztrátor, aki különben előzőleg a ceglédi gimnáziumban, mint számtantanár élvezte a magyar állami szolgálat előnyeit. Az intézet tanári és művezetői kara — e sorok írójának kivételével — egyelőre helyén maradt és ideiglenes fogadalmat, majd később a román uralomnak hűségkötött tett. Am ez az egyszerűen hazafias motívumokból hozott áldozat hiábavalónak bizonyult, mert a román uralom az iskolát rohamosan végleg elrománosította, a tanszemélyzet nagyobb részét kiszorította és az iskola színvonalát, — bár azt „ipari liceummal” nevezte ki, hihetetlen alacsonyra süllyesztette. Az utolsó években már az intézet támogatását az iskola egyik volt román növendéke, tehát magasabb képzettségűként egyén — vette át, aki a tulnyomólag a városból és környékéről származó növendékek magyar beszédét — még magánérinthetésben is — a legszigorúbb büntetésekkel torolta meg.

Az így „romanizált” és lezüllesztett iskola a visszacsatolás óta eltelt rövid esztendő alatt újjászületett és talpraállott. Amint a román uralom szedezőlködni kezdett, a régi igazgató és a megmaradt (részben már nyugalmába vonult művezetők haladéktalanul kezükbe ragadták az iskola sorsát és ha

nem is tudták megakadályozni az iskola felszerelésétől való kifosztását, felső megbízás folytán már az 1940. év szeptember havában megalkotották az ideiglenes tantervet és már október hó 15-én az intézet ünnepélyes megnyitására kerülhetett a sor.

A tanítás a következő napon meg is kezdődött és a román 8 osztályos rendszer szerint a 11 előkészítő, fém-, illetve faipari osztályba összesen 245 tanuló iratkozott be. Azóta az iskola szervezetébe csupán az a változás történt, hogy az első 4 osztály polgári iskolai jellegűt nyert, míg az V-VIII. osztályok gépipari, középiskolai osztályokká alakultak át. Ezek az iskola bizonyos értelemben az egyéb középiskolákkal egyenrangúvá lett, amennyiben a IV. gépipari osztály elvégzése után a tanulók érettség vizsgálatot tehetnek, amelynek sikere a többek között a Műegyetemre való beiratkozásra jogosít. A faipari osztály elvégzése mesteri képesítést ad.

Az újra magyarrá vált intézet első évi eredményének képe a következő számadatokban foglalható:

Osztály	Beiratkozott	Az év végén megmaradt tanulók száma
I. polgári	31	24
II. polgári	37	36
III. polgári	33	33
IV. polgári	43	43
I. gépipari	43	38
II. gépipari	11	11
III. gépipari	13	13
IV. gépipari	15	15
I. faipari	6	6
II. faipari	—	—
III. faipari	5	5
IV. faipari	3	3
Összesen:	245	232

A növendékek anyanyelv és vallás szerinti megoszlása a következő volt:

Osztály	Anyanyelv szerint magyar román egyéb
I. polgári	20 3 1
II. polgári	33 2 —
III. polgári	30 2 1
IV. polgári	39 4 —
I. gépipari o.	36 2 —
II. gépipari o.	11 — —
III. gépipari o.	13 — —
IV. gépipari o.	13 2 —
I. faipari o.	5 1 —
II. faipari o.	— — —
III. faipari o.	5 — —
IV. faipari o.	3 — —
Összesen:	213 16 3
% arány:	92.1 6.9

Vallás szerint: római katolikus, evangélikus, református unitárius, görög katolikus, görögkeleti, zsidó:

18	4	2	
27	6	3	
27	5	1	
25	5	2	
33	2	3	
9	1	1	
16	1	1	
12	2	1	
5	1	—	
3	—	2	
Összesen:	187	28	17
% arány:	80.6	12.1	7.3

A tanulók származási helye: Nagyváradról 159 Biharmegyének főleg a románok által megszállt részéből 47 A románok által megszállt egyéb területekről 29 Trianonj Csonkamagyarországból 11 Külföldről 6

A számok igen beszédesek és tanulságosak. Bizonyítják egyrészt azt, hogy a nagyváradi iskola valójában sohasem volt románjellegű, mert hiszen növendékeinek tulnyomórésze mindenkör magyaranyelvű volt. E tekintetben a megszállás idején sem volt az aránya a románok minden erőlködése dacára jelentősen rosszabb, mint ma, mert hiszen a felsőbb osztályok növendékei már a román uralom alatt is nagyobb részben itt voltak. Viszont ezeket a legalább 80-90 százalékos magyar anyanyelvű fiukat kizárólag román nyelven tanították, minek eredményeképp. — amint Szontágh igazgató az iskola Értesítőjében is kénytelen megállapítani: „a magyar tanítás eleinte sok nyelvi nehézséget okozott nemcsak az idegennyelvű, de a magyar tanulók részére is, kiknek a magyar helyesírásról fogalmuk sem volt, s előképzettségük a számtanban és szaktárgyakban olyan alacsony felszínre mozgott, hogy a magasabb osztályokban az egyes tantárgyakat ugyszólván előiról kellett kezdeni.” Mindenesetre bajos volt ilymódon a románoknak „nemzeti, ipari kulturát” teremteniök.

Az előtanulmányok elégtelensége a tanulók által elért osztályozási eredményeken erősen meg is látszik, mert végeredményben a tanulóknak csaknem egyharmadrésze a magyar iskola színvonalához viszonyítva elégtelen tudással zárta az évet és csak egyötöd része érte el a legalább „jó” eredményfokot. Ez a feltűnően gyöngye eredmény minden valószínűség szerint az évek folyamán erősen meg fog javulni.

Ujlaki Nagy Árpád.

Németországba utazott vitéz Bély Alajos, az ifjúság honvédelmi nevelésének országos vezetője

Berlinből jelentik: (MTI) Vitéz Bély Alajos vezérőrnagy, az ifjúság honvédelmi nevelésének országos vezetője, vitéz Tárcazy Felícidesz Román miniszteri osztályfőnök, a társadalmi sport és testnevelés vezetőjének, vitéz Kudriczy István vezérkari ezredes, a leventék országos parancsnokának kíséretében a birodalmi ifjúsági vezetőhelyettes magyarországi látogatása vizsonzásaként több napos látogatásra Németországba érkezett. Vitéz Bély Alajos és kísérete megbeszélést folytatott a Hitler-ifjúság, valamint a birodalmi sport és nevelés vezetőivel, továbbá tanulmányozni fogják a német nevelés és sport intézményeit.

Zakar András

Tihamér püspök élete

ahogyan kortársai látták

Ara füzve 4, kötve 5 Pengő.

Királyi Magyar Egyetemi Nyomda kiadása.

Kapható könyvosztályunknál.

Mit kért Roosevelt a Vatikántól?

Rómából jelentik: (MTI.) Több lap közölte a Newyork Times római tudósítójának értesülését, amely szerint Taylor utján Roosevelt azt kérte a pápától, hogy a nemzeti szocializmus elleni háborút nyilvánítsa szent háborúnak. A pápa, a jelentés szerint megtagadta a kérés teljesítését. Az *Osservatore Romano* most felhatalmazta annak közlésére hogy a pápához nem intéztek ilyen kérést.

CHILE IS KÖVETI AZ EGYESÜLT ALLAMOK NEMETELLENES POLITIKÁJÁT

Berlinből jelentik: (NTI.) Illetékes német helyről közlik: A chilei birodalmi németek letartóztatásával kapcsolatban német politikai körökben kijelentik, hogy ez teljesen beleilleszkedik az amerikai uszításba. Ugy lát-szik, Chile is hajlandó követni Ameri-ka becsmerlő politikáját, jól lehet a német elme éppen ott szerzett ki-magasló érdemeket. Berlinben más-részt tisztában vannak azzal, hogy bi-zonyos körök a Németország és az ibero-amerikai országok között fenn-álló gazdasági kapcsolatok megrontá-sán rendszeresen dolgoznak. Mérték-adó helyen magától értetődőnek

mondják, hogy ilyen körülmények között ilyen országok állampolgárait fokozott figyelemmel kísérik. Ezek-ben a napokban néhány csileit őri-zetbe kellett venni. (MTI.)

HUSZEZER TENGEREZŐ SZTRÁJKBA LÉPETT ÉSZAKAMERIKÁBAN

Newyorkból jelentik: (NTI.) Az északamerikai tengerészek nemzetköz-i szakszervezetének mintegy husz-

ezer tagja sztrájkba lépett. A sztrájk következtében 11 amerikai kereskedelmi hajó nem indulhat el az amerikai kikötőkből. A tengerészek a ha-diővezetekben való hajózásért fize-tendő veszélypótlékot követelnek. — (MTI.)

ANGOLELLENES Tüntetések OSLOBAN

Oslóból jelentik: (Stefani) A norvég közvélemény mélységesen felháborodott amiatt, hogy az angol repülő-k elsüllyesztettek két norvég személyszállító gőzöst. Oslóban nagy angolelleses tüntetések zajlottak le (MTI.)

Ünnepélyes közgyűlésen egyesült a csonkabihiar-érmelléki református egyházmege

Vitéz Nadányi János alispán, gondnok nagyhatású ünnepi beszéde

Nagyvárada. Saját tud. Utolsó ün-nepélyes közgyűlést tartotta péntek-ken délelőtt a csonkabihiar-érmelléki református egyházmege vitéz dr. Nadányi János alispán, gondnok és Molnár Vince esperes elnöklétével, a vármegyeháza közgyűlési termé-

ben. A közgyűlésen megjelent Sulyok István református püspök és Molnár Vince csongrádi főispán is.

A közgyűlés kezdetén a megjelen-tek elénekelték a „Te benned biz-tunk...” kezdetű zsoltárt, majd bibliaolvasás következett és Molnár Vin-ce esperes gyönyörű hálaadó imát mondott a hazatérésért.

Az ima után vitéz dr. Nadányi Já-nos alispán megnyitó beszédében töb-bek között a következőket mondta:

— *Első szavam a mélységes hála szava és a boldog örvendezés a Min-denkélt iránt, aki megengedte ér-nünk azt, hogy a két csonka testből álló egyházmegeink ősi székvárosá-ban kimondhatja visszatérését a két anyaegeházmegebe...*

— *Ezt az alkalmat ragadom meg arra, hogy egy olyan bejelentést te-gyek, amely egyházmegeink egyik díszét, kiválóságát, alkotó tagját ér-te legmagasabb helyről jött kitüntetés formájában, amely kitüntetés meglisztelő azonban egész egyházme-gyénkre is és bizonyoságra arra, hogy mi a trianoni-határok mögött is munkáltuk elnyomott néreink felszabadítást. Nevezetesen az elszakított terü-letek visszacszerzése körüli önfeláldozó hazafias cselekedetei elismerésül dr. Molnár Imre tanácsbíró testvérünket a Főméltóságú Ur a Nemzetvédelmi Kereszt adományozásával kitüntetni legkegyelmesebben méltóztatott.*

— *Engedjessék meg nekem, hogy ezt az ünnepélyes alkalmat ragadjam meg arra, hogy Nekik, mint csonka-megeink utolsó főispánjának, itt az Ő csonka-egyházmegejének utolsó közgyűlésén nyújtsam át megemléke-zésül azt a fényképet, amely Őt a be-vellyóujfalui vármegyeházán ábrá-zolja, amikor utolsó intézkedését te-szi meg forrón szerelett és általa kor-mányozott szülővármegyéjének érde-kében.*

— *Gyűlésünket azért neveztem fáj-dalmasan örvendelésnek, mivel fáj-dalmas is egyúttal azért, mert a ha-zatérés, az elszakadt testvérekkel va-ló egyesülés mellett búcsú is. Búcsú a 20 esztendő bajtársaktól, akikkel jóban-rosszban együtt voltunk, egy-gyű forrtunk, akikkel, ha két külön-böző egyházmegehez tartoztunk is eredetileg, egyeknek éreztük magun-kat és ha szét is váltunk két egyház-megebe, továbbra is testvéreknek, együttéltartozóknak éreztük magunkat.*

Különösen áll ez a Nagytiszteletű el-nöktársamra és reám, akik annyi megérő szeretetet, bizalmat és szinte fenntartás nélküli támogatást kap-tunk mindkét egyházmege rész-egyházi és világi képviselőitől. Köszö-nöm Nekik ezt a támogatást és kérem őrizzenek meg elnöktársammal együtt jó emlékezetükben.

— *De külön a saját személyemre szól a köszönetem elsősorban ama fér-jáknak, két elnökársamnak: Szé-kelyhidy Béla és Molnár Vince espe-res testvéreimnek, akiknek köszönhe-tem jórésben azt, hogy a tisztelt, ha gyarló módon is, de betölthettem. Mindig szeretettel, tisztelettel és há-lállal fogok rajtuk gondolni.*

— *Alázatos szívvel, de keresztény öntudattal állapítom meg a végelszá-molás pillanatában, hogy egyházme-gyénk a Gondviselés végtelen kegyel-méből töle telhetőleg jó munkát vég-zett. Lelkészei igyekeztek híven sa-járkodni a redbizottakkal és az egy-házmege hívő gyülekezeteit ad át új felsőségnek. Hívő és bizó gyüle-kezeteit, melyek igyekeznek méltók lenni a gazdag isteni kegyelemre, mely éri bennünket a bihari és ér-melléki egyházmegek babyloni fog-ságának megszűnésével.*

Megalakul a közgyűlés

A beszéd után megalakult a köz-gyűlés, majd Molnár Vince vármegyei másodfőjegyző, egyházmegei jegyző letette az ünnepélyes esküt. Az új jegyzőt vitéz Nadányi János gondnok üdvözölte egyházi működé-sének kezdetén, majd Hegedűs Kál-mán egyhm. jegyző ismertette az egy-házmege lelki és anyagi életéről hí-képett nyújtott, gondosan összeállított esperesi jelentést, melyben Molnár Vince esperes emelkedett hangon bú-csúzott, — mint akinek tisztsége az egyházmege feloszlásával 1941. de-cember 31-én megszűnik. — az egy-házmege tisztikarától és egyházak-tól.

Az esperesi jelentés további része kegyelletes szavakkal emlékezik meg Puky Endrének, a Közigazgatási bi-róság volt elnökének, zsinati és kon-venti tagnak, továbbá Gáspár Gyula furlai igazgatótanítónak váratlan el-hunytáról. Az egyházmege területé-ről több tanítói és tanítónői áthelye-zés történt, a helyettük érkezőket sze-retettel köszöntik. Megemlékezik a je-lentés Helei Pál lelkesnek Ujlettára történt megválasztásáról, valamint vi-léz dr. Nadányi János alispánnak a nagykeréki egyházközség főgondnoká-vá történt megválasztásáról. Végül a lelkesek és tanítótestület munká-jára kívánta az Isten áldását.

Az egyházmege megszűnésével kapcsolatban az előadó ismertette a Lelkészegyesület közgyűlésének és ki-küldött bizottságának jegyzőkönyvét. A továbbiakban egyházmegei ha-tározatokat és ügyeket tárgyalt le a közgyűlés.

Frenozel Sándor

tükör és üvegcsiszolda

Tábla-üveg nagy raktár
Olcsó ablaküvegezés

Képkerekezés
Nagyvárada, Szt. János utca 48.
Telefon: 19-13

Ünnepélyesen megnyitotta a Pázmány Péter Tudományegyetem idei tanéve

Ünnepi keretek között nyitotta meg idei tanévet tegnap délelőtt a Királyi Magyar Pázmány Péter Tudományegyetem. Az ünnepélyes Veni Sancte után dr. Domanovszky Sándor prorektor a beteg Schütz Antal rektor helyett számolt be az elmúlt egyetemi évről és megemlékezett a Délvidék visszatéréséről, majd adatszerűen ismertette az év történetét. A hallgatók létszáma az első félévben 4622, a második félévben 4365 volt. Feltűnően felszökött a gyógyszerészhallgatók száma, ami a gyógy-szerképzés reformjának következmé-nye. Rendes doktoravatás 366 volt. — Megemlékezett a prorektor arról, hogy a bölcsészdoktorok száma 12 százalékkal esett, ami szomorú figyelmeztetés, hogy a bölcsészeti tanulmányokkal elérhető pályákon a mai kínos indulási viszonyok nem tarthatók fenn.

NAVRATIL AKOS REKTORI SZÉKFOGLALÓJA AZ ARANYPÉNZ ÉS PAPIRPÉNZ KÉRDÉSÉRŐL

A jelvények átvétele után dr. Navra-til Akos, az új rektor tartotta meg „Arany- és papírpénz” címmel rektori székfoglalóját. Hangoztatta, hogy az arany- és papírpénz szilárd alapot ad a gazdasági életnek, mert megszabja azt a határt, amely alá a pénz értéke nem süllyedhet. Vannak azonban hát-rányai is. Arany- és papírpénz országok között a pénz szabadon áramlik ide-oda. Az ezzel járó áresés nehezen viselhető el. Ha az arany- és papírpénz szigorú szabá-

lyait nemzetközileg nem tartják meg, ez a valuta tarthatatlanná válik. A papírpénz, a bankjegy és a hitel-pénz függvénye, hogy könnyen szaporítható, de másfelől előnye, hogy nem olyan merev, mint az arany- és papírpénz.

Immateriális pénz esetében a pénz mennyisége jobban igazodhatik az orszá-g pénzszükségletéhez. A munkapénz ilyen anyagi értékekkel nem bíró pénz tulajdonképpen a papírpénz, amelynek okos társítása, amelynél fölöttebb ügyelnek arra, hogy a pénz túl ne szaporítható. A pénz igazgatásával, amelynek legfőbb eszköze a devizagaz-dálkodás, az állam a gazdasági élet minden létezését ellenőrizheti és szabályozhatja.

AZ ARANYPÉNZ ÉS A MUNKAPÉNZ JÖVŐJE

Végül hangoztatta, hogy nem valószínű, hogy az arany sze-repét a valutapolitikában a jövő-ben megtartsa, nemzetközi viszony-lathat azonban előreláthatóan je-lelős szerepe lesz ezentúl is.

Óhajtott, hogy a háború befejezté-vel a háború hozta, izgatott pénz is megmaradjon a békével, mert sem-mi sem serkent annyira munkára, mint a tudat, hogy az ember magá-nak és utódainak szerez. Az összes ter-melő tényező összefogásával köröm-szakadtáig dolgozni és — ha kell, ösz-szeszorított fogakkal túrni — ez a va-lódi értelme a németeknél a munka-pénznek, amely ebben az értelemben tényleg összefügg az egész nemzet minden társadalmi réteg munkájával.

Kávéházakban és vendéglőkben kérje a MAGYAR LAPOK-at

Belvárosi mozgóban

A budapesti CORZO 3-ik hétre hosszabított óriási sikert aratott vigjátéka

Kislány nagy kaland Telf. 13-51. Korona Filmszínház Kossuth u. 1
Pénteken, 19-én**Fehérvári huszárok**
(Hét szál rózsza)A legkitűnőbb magyar zenés vigjáték.
Páger, Egry M., Kabos, Pércv., Pethes, Olvedy Zs.
Pótkép: Robin Hood és a mókusok.
Legújabb híradó.

Apoló filmszínházban

Budapesttel egyidőben

Ania Suli, Hajmási Miklós, Vaszari
Piri és Mály Gerő vigjátéka**Lesz ami lesz****Honvédek és honvédbevutak**— a német propagandaszázad
tagjának közlése —

Távol áll tőlem, hogy erről az élethálharcról mondva csínait humoros kis karcokban számoljak be, de tagadhatatlan, hogy ennek a háborúnak is megvannak a maga humoros epiódjai. Ez természetes is.

Szolgáljon erre például a következő kis történet, amelynek magyar szövegeseink csapatai körében voltunk tanúi és amely egyáltalán bizonyíték arra is, hogy a jó katona soha nem veszté el a fejét.

O. százados — egy magyar felderítő zászlóalj parancsnoka, — azt a parancsot kapta, hogy vegye fel az ösztökölést az St. közelében küzdő német kötelékekkel. A százados motorkerékpáros felderítőt küldött a jelzett irányba. Ez azonban a rossz időben és a szovjet utak feneketlen, pocsolás világában eltévedt. A szakadozó ködben végre váratlanul őrszem termelt a magyar motoros előtt, aki-ről a honvéd azonnal látta, hogy az bizony nem lehet német, hanem szovjet katona. Nem volt idő gondolkodásra. Mielőtt még a vörös katona meglepetéséből felocsudhatott volna, a honvéd gyors elhatározással pisztolyt rántott s „kezeket fel!” kiáltással megadta a szovjet őrszem. A meglepett szovjet őrszem eldobta fegyverét és kezét magára emelve a magyar honvéd felszólítására beült a honvéd motorkerékpáros oldalkocsijába. A honvéd erre megfordult és száguldó iramban robogott vissza a csapattestéhez, ahol parancsnoksága a fogoly kihallgatása alkalmával értékes adatokat szerzett.

Kedves történetet jegyeztem fel egy magyar huszárról.

A járőr, feladata teljesítése közben, váratlanul orosz tűz fogadta, úgy hogy több lovat kilőttek alóluk. A hatalmas túlerővel szemben álló magyar huszárról, teljesen bekerítve, orosz fogságba került.

A vörös csapatok parancsnoka egyenként hallgatta ki őket, de mivel a kihallgatás eredménytelennek bizonyult, egy tehergépkocsira rakatta fel őket, a szovjet hadosztályparancsnokságra. Alig indult el azonban a tehergépkocsi, amikor a huszárok észrevették, hogy az országot felé magyar gyorscsapatok közelednek.

Elég volt egy szemvillanás a foglyok között, hogy megérték egymást. Rávetették magukat őreikre, vilámgyorsan legyárták s arra kényszerítették, hogy tartson az előretörő magyarok felé.

Igy lettek foglyok a fogolyörzökből.

Nem mindennapi az az eset sem, amely V. közelében történt.

Egy magyar gépfegyverosztályt a parancsot kapta, hogy egy kiserdő szélén foglaljon állást.

A parancs végrehajtása közben váratlanul ellenségés tüzet kaptak s három könnyen megsebesültek és a gép-

fegyver is használhatatlan lett. A szakaszvezető sértetlen maradt, tehát sebesült bajtársait hátraküldötte, maga pedig kezifegyveréből folytonosan tüzelve, lassu visszavonulással fedezte a sebesültek hátramenetét. Eközben bekerítették őt is, szovjet fogságba került.

A szovjet osztag parancsnoka felszólította, hogy vetkőzzön le. Így akarta ugyanis megakadályozni esetleges szökését. A magyar szakaszvezető kényszerhelyzetében le is vetkőzött. Mivel azonban tudott néhány szót

rosszul, igyekezett megmagyarázni a szovjet parancsnoknak, hogy semmi értelme sincs az erőszakoskodásnak s jó lesz, ha nem sokat parancsolgat, mert a szovjet osztagot a magyar csapatok minden oldalról körül fogták.

Szavainak élénk bizonyosságképpen egyszerre csakugyan megszólaltak a magyar fegyverek innen is, onnan is. A szovjet tiszt belátva a harc céltalanságát, rövid habozás után elrendelte annak beszüntetését s osztályával együtt megadta magát.

A magyar szakaszvezető bajtársainak legnagyobb ámulatára és hahótája közben, Ádám-kosztümben, de a vállán fegyverrel s karján a ruhával kísérté vissza a mintegy helvenfőből álló szovjet osztagot.

Ime, a modern háborúnak is megvan a maga humora.

Vácasfejlesztés — városrendezés**A Leukucza-ház sorsa és az utcák új elnevezésének terjesztése**

Egyik legutóbbi számunkban cikket közöltünk egyik kedves olvasónktól, aki nemrégén költözött Nagyváradra Debrecenből. Ebben a cikkben sok érdekes szempontot kaptunk arról a gondos szeretről, amellyel városunk fejlesztését és rendbentartását végeztünk kell. Emeltettedves olvasónk ötletét magunkévá tettük és állandó rovatot nyitottunk a városfejlesztés és rendezés kérdésének. Alábbi cikkünk hozzászólás a rovat bevezető cikkéhez. (Szerk.)

A Magyar Lapok egyik legutóbbi számában ujonnan nyitott rovathoz polgár nézőpontból igen soknak lesz. nézetem szerint, hozzászólása. Országépítési szempontokból kívánatos lenne, hogy ezek a hozzászólások, az általános és helyi viszonyokra való tekintettel, tárgyilagosak, mérsékelték s kritika helyett inkább a bajok, szükségletek, illetve panaszok gyors, takarékos vagy teljesen költségmentes megoldási módjaitra terjeszkedjenek ki. Véleményem, hogy a főnté számban megjelent s a köztisztaságra is vonatkozó városrendezési cikk igen helyesen veszi szárnyai alá az utcák, terek, stb. tisztaságát. A városrendezéshez kétségtelenül nemcsak a városfejlesztés s ezzel kapcsolatban utcák, terek, parkok középületek létesítése, ipari, kereskedelmi, szellemi és fizikai munkáslakások építése tartozik, hanem azok karban- és tisztántartása. Továbbá az épülettömbök s így az épületek belsejében lefolytató hasonműveletek, házrendek, stb. megállapítása és jóváhagyása. Szóval a rendezéshez, mint a törzsgyökész mutatja, hozzátartozik a Rend is.

Közrend

Ebben van benne a város egész élete. Piac, színház, mozi, rádió, stb.-in keresztül az utcaseprőség és a portörölő rongyoknak kirázásig minden.

A városrendezésre visszatérve örömmel jelentjük az illetékes mérnöki hivatal két alszervezetének — a városrendezési és a közveszélyes állapotban levő épületekkel foglalkozó építész uraknak, — hogy a Szaniszló-utca 48. sz. alatt u. n. Leukucza-örökösök tulajdonát képező ház tetőzetének középső része berogyant. Talán most együttes közreműködésükkel sikerül végre a Szt. János-utca folytatását képező s a régi Vas-fürdő helyén már kiépített új utcát összekötni a Szaniszló-utcaival. Célszerű s a közre üdvös lenne nem várakozni tovább a kérdés radikális megoldásával, hanem megragadni — mindenemű kérvényezések mellőzésével — a jelenlegi alkalmat

Utca elnevezése

A városrendezéshez hozzátartozik az utcáknak nemcsak az elnevezése, hanem azoknak a köztudatba való minél gyorsabb bevitelére, még pedig nemcsak a hivatalos intézményeknél, hanem a polgárok szélesebbkörű tájékoztatása céljából, a közforgalomban is.

Ez a kérdés nagyon is elakadt. Megkönnyítené a dolgot, ha a város egyes kerületeiben akár a jelenleg forgalomban levő Topschál-féle térkép is — természetesen a megfelelő helyesbítések átvezetésével — kifüggesztve a közönség rendelkezésére állna. Jóformán minden polgár hasznát látná ennek. Sok helytelen utbaigazítás mellőzését tenné lehetővé. A kifüggesztési helyek önként adódnak. Elsősorban a három vasútállomás, majd a fontosabb középületek kapujában, kerületi rendőrségek, város-háza, mentők, tűzoltók, postahivatalok, városi üzemek, közlelmezés, kórházak, pénzügyigazgatóság, ipartestület, keresk. kamara, községi felkezelő népispolak stb. stb. jönnek számításba.

A forgalmi rendőroket mentesíteni kellene a fenti feladattól a lehetőségig. Hiszen a rendőrségnek az utcák rendjére kell elsősorban vigyázni s nem lépten-nyomon útbaigazításokat adni.

A kerületeknek a végleges és magyaryos utcaneveknek a közönséggel szélesebb és mélyebb alapokon való megismertetése pedig — 1 év után — teljesen időszerű, sőt sürgős követelmény lenne. —th.

Automaták a kirakatokban

Megjelent Nagyváradon a halinacsizma

Nagyvárad. Saját tud. A gyönyörű őszi napsütésben jól esik délidőben végigfutni egyszer a korzón. Az első pillantásra láthatja az ember, hogy ugynevezett szezon idejét éltük, mert a korzók nem annyira egymást, mint inkább a kirakatokat vizsgálják és a váradi kereskedők élelmes szimpátiájukkal már is felkészültek a „szezonra”. Egyes kirakatok előtt állandóan nagy tömeg ácsorog. Ezekben ötletes automaták működnek és kellek az árut. Legnagyobb sikere az automaták között annak a kövér figurának van, amelyik töltőtollat és blokkot tart a kezében és időnként mulatságosan megrazza magát.

A szezoncikknek között legnagyobb érdeklődésre — a halina hócsizma számíthat. A háboru miatt a gumibeszerezés ugyanis nehézségbe ütközik és ezért a hócsizmákat most halinából készítik, gumi alsórésszel. Egy ilyen halinacsizma ára 29—40 pengő között váltakozik. Sokkal drágábbak az újabb bőrcipők. Láttunk férficipőt, amelyre a 71 pengő árjelzés volt kitéve. Ez volt az őszi szezon legmagasabb új ára. Nem csökkentek a gyümölcsfélék árai sem, ami a kisembereknek jelent nagy kárt.

Az őszi szezon egyébként a bizakodás jegyében indul és Nagyvárad keresztény kereskedőtársadalmá sok reménnyel tekint az őszi vásárok elé.

Három nagy vidéki város jelentette be igényét a második műegyetemre

Magyar Tudósító jelenti. Tost Barna kassai prelátus-plébános, felsőházi tag kihallgatáson jelent meg Hóman Bálint vallás- és közoktatásügyi miniszternél és a miniszter figyelmébe ajánlotta Kassa város memorandumát a második műegyetem felállítására érdekében. A kultuszminiszter felkérte Tost Barna prelátust, biztosítsa a város közönségét, hogy a miniszter a legnagyobb megértéssel kezelje ezt a kérdést, de az idén még nem lehet szó a terv megvalósításáról. Tekintetbe kell venni azt is, hogy Kassán kívül Kolozsvár és Ujvidék is bejelentette igényét a második műegyetemre és mind a két város mindent elkövet, hogy megszerze a műegyetemet.

H I R E K

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD.
SZILÁGYI DEZSÓ-UTCA 5 SZÁM.

ELŐFIZETÉSI ARAK: Egész évre 30.
félévre 15, egy óra 2.50 pengő
Egyes szám ára 10 fillér
Vasárnapi szám 16 fillér.

Telefon: 12-27.

Postatakarékpénztári csekk számlánk
száma: 72.301.

Kéziratokat nem örvünk meg és nem
adunk vissza

MIKOR SÜTÉTITSÜNK?

(MTI) Az elsütétítést szeptember hó
19-én 19 órakor kell végrehajtani és
hajnali öt óra 40 percig tart.

**HÉTFŐRE HIVTA ÖSSZE A
POLGÁRMESTER A VÁROS JOG-
ÜGYI BIZOTTSÁGÁT.** Nagyvárad.
Saját tud. A polgármester hétfőn dél-
előtt 11 órára összehívta a jogügyi
bizottságot, amely igen fontos ügye-
ket tárgyal. Tárgyalja többek között
a Nagyváradon létesítendő gázgyár
ügyét is, amelyre csütörtökön érde-
kes javaslat érkezett. A budapesti
Sztrelow gázmérő gyár ugyanis csepp-
folyós gáz bevezetésére tett ajánlatot
az üzemigazgatásnak. A bizottság
tárgyalni fogja az új lakbér szabály-
rendeletet, a városi tisztviselők
magánykorlátát és a László-féle
WC szabadság kérdését.

**Középiskolai igazgatói kinevezések
Nagyváradon.** (MTI) A Kormányzó Úr
a vallás- és közoktatásügyi miniszter
előterjesztésére Szontagh Gusztáv
nagyvárad m. kir. állami gépipari köz-
építész igazgatót, az állami ipari
középiskola igazgatójává az V-ik
fizetési osztály második fokozatá-
ba, Bartsch Sándor nagyvárad állami
kereskedelmi középiskolai tanárt
és Kursinszky Kálmán, nagyvárad
m. kir. állami ker. középiskolai
tanárt az állami ker. középiskola igaz-
gatójává a VI-ik fizetési osztály harmadik
fokozatába kinevezte.

**KALOCSAI PREPAK LÁTOGA-
TÁSA NAGYVÁRADON.** Nagyvárad.
Saját tud. Ma érkezett Nagyváradra
16 kalocsai tanítóképzős Lászczik Ernő
igazgató és dr. Drozdik Agoston
hitvány vezetője. Az érseki tanító-
képző növendékei erdélyi körútra in-
dultak és ennek kapcsán először
Nagyváradot tekintik meg. A lelkes
diákcsoport két napot tölt városunk-
ban.

**Széchenyi-kiállítás a Mezőgazdasági
Muzeumban.** (MOT) Gróf Széchenyi
István születésének másfélszázados év-
fordulóján alkotásait a Mezőgazdasági
Muzeumban kiállítják. A kiállítást
a földművelésügyi miniszter szeptember
22-én nyitja meg.

**HUSZONÖT NYILVÁNOS TELE-
FON-AUTOMÁTÁT SZERELNEK
FEL NAGYVÁRADON.** Nagyvárad.
Saját tud. A posta értesítette a város
vezetőségét, hogy 25 nyilvános auto-
mata telefonállomást szerelnek fel
Nagyváradon. Ebben az évben öt
állomás felszerelésére kerül sor. Az
állomások a következő helyeken lesz-
nek: a Bémer-téren a Pannoniával
szemben lévő szigeten, a Szent László-
téren a villamos állomásnál, a vas-
utállomáson, az Aradi- és Vitéz-utca
sarkon, a Mussolini-téren, a hidlejárattal
mellett. Szó van arról is, hogy eset-
leg, ha lehetséges, az Aradi-ut végén
és a kórház előtt is szerelnek fel nyil-
vános távhívezetőt. Egy beszélgetés
ára 20 fillér lesz.

**NYILVÁNTARTÓ JEGYZÉKET
KELL VEZETNI A ZSIRVÁSÁR-
LÓKRÓL.** Nagyvárad. Saját tud. A
közellátási miniszter rendelete alap-
ján a közellátási cikkek fejadagjának
a megállapítása a minisztérium há-
laskörébe tartozik. A polgármester
csütörtökön megsürgette táviratban a
főzölisztjegy bevezetését. A zsirjegy
ügyét most tanulmányozzák, addig is
elrendelte a polgármester, hogy a
hentesek kötelesek nyilvánartó jegy-
zéket vezetni a zsirvásárlókról. A
jegyzékbe a vásárló nevét, családi ál-
lapotát, a családtagok számát és azt
kell bevezetni, hogy milyen mennyi-
ségű zsírt vásároltak. A jegyzéket a
közellátási hivatal alkalmazottai el-
lenőrzik és a hét végén be kell szol-
gáltatni azokat. Tekintettel arra, hogy
egy-egy hentes kevés zsírt kap, a nyil-
vántartás vezetése nem okoz különö-
sebb gondot, viszont ennek segítségével
megakadályozhatják, hogy egye-
sek több helyen vásároljanak zsírt.
Ez a rendelkezés addig marad ér-
vényben, amíg a zsirjegy bevezeté-
sére megérkezik a miniszteri hozzá-
járulás.

**Lakást kérnek a várostól — a Nagy-
váradra helyezett tanítók.** Nagyvárad.
Saját tudósítónktól. Csütörtökön
délelőtt a Nagyváradra helyezett tan-
ítók küldöttségét fogadta a polgár-
mester. A küldöttség előadta, hogy 6
tanító hónapok óta nem tud megfele-
lő lakáshoz jutni, így a családok ide-
költözése lehetetlen, viszont a szer-
vény tanítói fizetésből két helyet
megélni nem tudnak. — Arra kérték
Nagyvárad város polgármesterét, hogy
a rekvirálási rendelet kapcsán juttassa
megielemelt lakásokhoz a tanítókat.
A polgármester kijelentette, hogy utasította
a lakáshivatalt, hogy a legsürgősebben
gondoskodjék megfelelő lakásokról.
Ezzel kapcsolatban megemlítjük,
hogy a Tanítók Háza is ott áll befejezetlenül
már évek óta. A szükséges munkálatokat
végeztessék el a város és a lakásokat
adja ki bérbe. A befolyó bérösszegekből
fizesse ki a felmerült költségeket. Így
nem kell várni arra, amíg valami formát
találnak hosszú hónapok, esetleg évek
mulva, hogy milyen költségvetés ter-
hére milyen céllal, kinek a jóvoltából
fejezzék be az épületet. Egy csomó
lakáshoz is jut legalább a város...

**MEGERŐSÍTETTE A KORMÁNYZÓ
JÓZAN MIKLÓS PÜSPÖKKÉ VÁ-
LASZTÁSÁT.** A Magyar Távirati Iro-
da jelenti: A Kormányzó úr a vallás-
és közoktatásügyi miniszter előter-
jesztésére Józán Miklósnak a mo-
gyarországi unitarius egyház püspö-
kévé történt megválasztását megerő-
sítette.

**Fölkelés tört ki egy iraki tartomány-
ban.** Ankarából jelenti: (Stefani) Szulejman
kerületben — bagdadi jelentés
szerint — felkelő mozgalom tamadt.
Részletek még hiányoznak. (MTI)

**Horvátországban mindenkinek meg-
kell tanulnia írni és olvasni.** Zágráb-
ból jelenti: (B. T.) A horvát hivata-
los lap legutóbbi száma rendeletet kö-
zölt, amelynek értelmében minden
olyan horvát férfi vagy nő, aki nem
tud írni vagy olvasni és még nem töltötte
be ötvenedik esztendőjét, hat
éven belül köteles megtanulni írni és
olvasni.

**Ember, ember, magad ellen ne vétekezz!
Nagyvárad sört igyál vacsorához,
ebédhez!**

**SZEPTEMBER 20-AN NYILIK MEG
A NÉMET ÉPÍTŐMŰVÉSZETI KIÁLLI-
TÁS.** A Magyar Országos Tudósító
jelenti: A német építőművészeti kiál-
lítás megnyitására jelen lesz Ribben-
trop és Göbbels miniszterek meghi-
vottja, a vallás és közoktatásügyi mi-
niszter, az iparügyi miniszter, vala-
mint Berlin város főpolgármestere is.
A kiállítást szeptember 20-án nyitják
meg és október 5-éig lesz megtekint-
hető.

**HALALOS SZERENCSETLENSÉG
ÉRTE A ROMÁN VEZÉRKAR FŐNÖ-
KÉT.** Bukarestből jelenti: (Stefani)
Joanciu tábornok, a román vezérkar
főnöke, az ukrán arcvonalon szeren-
csétlenség áldozata lett. Amikor a tá-
bornok visszatért az első arcvonal fel-
lett végzett légi szemleutjáról, a le-
szállítás után véletlenül túlközel ment
a repülőgép mozgásban lévő csavarjá-
hoz, amely bezúzta a fejét. A tábornok
meghalt. (MTI)

**HATALMAS ÁRVIZ PUSZTIT A
FÜLÖP-SZIGETEK EGYIK SZIGE-
TÉN.** Manillából jelenti: (Fülöp szig-
etek), hogy Luzon szigetén nagy ár-
viz pusztít. Eddig tizenegy ember
vesztette életét. A gátszakadással
kapcsolatban, amely az árvizet okozta,
szabotázs-akcióra gyanakszanak.

**Felhívás a nagyvárad gyárvalála-
tokhoz.** A nagyvárad kereskedelmi és
iparkamara közli, hogy azok a gyár-
vállalatok, amelyek nem tagjai a
Gyáriparosok Országos Szövetségének,
a gyáripari költségvetés áthárításá-
ra vonatkozó árkormánybiztosi ren-
delkezéseket a kamara titkári hivata-
lában megtekinthetik.

**Rendelet a konverziós tartozások
ügyében.** (MTI) A Budapesti Közlöny
legközelebbi száma közli a m. kir. mi-
niszteriumnak 6760—1941. M. E. szá-
mu rendeletét a visszacsatolt keleti és
erdélyi országrészekben román konver-
ziós törvény alapján végrehajtott tar-
tozások leszállításával kapcsolatos
kérdések tárgyában.

**A nagyvárad Dolgozó Leányok mű-
kedvelő előadása.** A nagyvárad Dolgozó
Leányok Szent Agnes csoportja, va-
sárnap, szeptember 21-én délután 5
órai kezdettel az Orsolya zárda nagy-
termében műkedvelő előadást rendez,
amelyen színre kerülnek: A ködmönke
és a Leszámlás című egyfelvonásosok.
A műsört szavaltatok és énekszámok
teszik teljessé.

**MEGTILTOTTÁK A SZOMBATSI-
NÓROK HASZNÁLATÁT MÁRAMA-
ROSMEGYÉBEN.** Ungvárról jelenti:
A máramarosi közigazgatási kiren-
deltség vezetősége megtiltotta a zsi-
dóknak, hogy a máramarosi közigaz-
gatási kirendeltség területén úgyne-
vezett ghetto, vagy szombatzinórokat
feszítsenek ki az uttestek felett.

**Nagyvárad Iparosok Hitelszövetke-
zete Temetkezési Egyesülete** értesíti
„A” csoportjának tagjait, hogy Tomó-
zer Mihályné, Staharoczi János és
özv. Fazekas Mártonné (600, 601, 602-ik)
tagunk meghalt. Ezért az esedékessé
vált 40, illetve 44 fillér befizetendő az
egyesület pénztárába, vagy a pénzbe-
szedőnknek. Az elnökség.

Liftet szerelnek fel a városházán.
Nagyvárad. Saját tud. Az új költ-
ségvetés keretében elhatározták, hogy
végre liftet építenek a városházán.
Egy budapesti céggel már meg is
kezdte a tárgyalást a polgármester és
a legrövidebb időn belül meg is kez-
dik a liftház építését. A lift 15 ezer
pengőbe kerül és valószínűleg az ud-
vari részen szerelik fel.

**Bombamerénylet Nankingban és
Kantonban.** Sanghaiból jelenti: (NTI)
A nankingi bombamerénylet követke-
ztében két japán és négy kínai meg-
halt. Negyvenen megsérültek. A me-
rénylők eltűntek. Kantonban egy mo-
ziban a japán haditengerészeti főpa-
rancsnokságának közelében elkövetett
merényletnek 20 halálos áldozata van.

**Milyen számok nyertek az osztály-
sorsjátékot?** Az Esti Újság írja: Az
osztálysorsjáték mai húzásán a követ-
kező számok nyertek nagyobb nyere-
ményt: huszezer pengőt 45.510, 49.159,
tízezer pengőt 88.923, ötezer pengőt
1433, négyezer pengőt 59.173, háromezer
pengőt 7990, 83.099, kétezer pengőt 9579,
36.382, 47.648, 84.683, ezer pengőt 3060,
23.750, 0.026. (Felelősség nélkül.)

**Elnapolta a törvényszék a betegse-
gélyzői lopás főtárgyalását.** Nagyvárad.
Saját tud. A bécsi döntés kihirde-
tése után dr. Suróiu János a román
betegsegélyző főorvosa eltávozott
Nagyváradról és a lakásán lévő nagy-
értékű vegyszerek, lombikok, stb. gaz-
dátlanul maradtak. Simándi Teréz
cseléd lány az ingóságokat ellopta és
Pintye László volt aitisztnak 4000 lei-
ért eladta, azután Romániába szökött.
Az ügyben pénteken tartotta meg a
főtárgyalást a nagyvárad törvényszék,
amelyen kihallgatták dr. Arkossy Zoltán
OTI igazgató főorvost, aki a kárt
10.500 pengőre értékelte. Kihallgatták
Nagy Sándor tanut, valamint több volt
betegsegélyző alkalmazottat, de érdem-
leges határozatot a törvényszék nem
nozhattott, mert Pintye László azt álli-
totta, hogy a lefoglalt bűnjeltek nem
azok, amelyeket ő vásárolt. Ezért új
tárgyalás kitűzését rendelték el és
részben azért, hogy bizonyítékot sze-
rezen a törvényszék arról, hogy a kér-
deses holmik tulajdonképpen kinek a
tulajdonát képezték.

**Szabadiábra helyeztek két határátlé-
pőt.** Nagyvárad. Saját tud. Harcsár
János szatmári illetőségű és D. M.
nagyvárad tanuló augusztus 27-én.
Alkér községnél Romániából Magyar-
országra szöktek s eközben a csend-
őrök elfogták. A törvényszék hármas
büntetőtanácsa pénteken tárgyalta
ügyüket s a kihallgatott határátlépők
elmondották, hogy szüleik itt élnek és
más módot nem találtak hazajövetel-
re, mint a szökést. Mindkettőnek szü-
lei állami tisztviselők, akik nem tud-
tak a szökésről. A törvényszék állítá-
sukat beigazoltnak vette és a további
eljárást megszüntetve, elrendelte azon-
nali szabadonbocsátásukat.

Igyunk **DREHER HAGGENMACHER**
NAGYVÁRAD sört!

Legolcsóbb „folyékony kenyér”
Minden italmérésben kapható!
Legegészségesebb és legkönnyebben besze-
rezhető népital!

Bajtársak adakozzunk!

Felkérjük úgy az üzemi, mint a szakmai bajtársakat, hogy Haray Jánosné, kinek férje Németországba látogatott s ő maga gyermekáldás előtt áll s már be is vonult a szülődébe, félretekintően keresztül nyilváníthatok meg és pillanatnyilag támogassátok. Adományokat a Magyar Lapok szerkesztőségébe továbbítsátok. „Beccsülettel” N. M. K. elnöksége. Eddigi adományok: 7 P. Ujabban befolyt a nagyváradi kéményseprők csoportja részéről 10 P. Összesen 17 P.

Hol épül fel a város bérháza?

Nagyvárad. Saját tud. Megírtuk, hogy dr. Hlatky Endre városi főispán és Palesik Sándor mérnök hétfőn a belügyminisztériumban lakásépítő értekezleten vettek részt. Az értekezlet eredménye az volt, hogy Nagyvárad 500.000 pengős OTI kölcsönt kapott bérházépítés céljára. Huzonöt éves törlesztésre. A bérház helyének kijelölésére dr. Soós István polgármester szombaton délelőtt 11 órára összehívta a városrendezési és szépművészeti bizottságot, amely szemlét tart a színház diszlektár épületében, mert elsősorban ez jön számításba az új bérház telkéül. A bizottság tárgyalni fogja a városi újság-árúsító bódék kérdését is. Ezzel kapcsolatban a Magyar Lapok igazgatósága tervezetet nyújtott be, amelyet a mérnöki hivatal most vizsgál felül. A bizottság dönt, hogy elfogadjja-e ezt a tervet, esetleg milyen formában akarja megvalósítani és hányat javasol megépítésre.

SZINHÁZ

Színházi iroda közleményei:

— **Ilyenek a férfiak.** Ma, pénteken este mutatja be a színház az ideai színiévad legmulatságosabb zenés vígjáték-ujdonságát, mely a budapesti Fővárosi Operett Színház legnagyobb sikerű ujdonsága volt az idényben. A nagyváradi Szigligeti színház igazgatósága ezt a 3 órás, kacagtató zenés vígjáték-ujdonságot gyönyörű kiállításban, teljesen új, eredeti díszletekkel és parádés szereposztásban hozza színre. T. Jurik Julcsi, Moory Lucy és Delly Ferenc bemutatkozó fellépéssel, aki egyúttal főrendezője is a darabnak. Az új díszleteket Útó Endre, a színház díszlettervezője tervezte és festette. — Az ilyenek a férfiak pénteken este premier bérletben, a további napokon pedig bérletszünetben szerdáig van egyelőre a színház műsorán. — Szombaton délután olcsó helyárrakkal az elmúlt évad legnagyobb sikerű magyar dalműve, a Tokaji aszu kerül színre. — Vasárnap délután olcsó helyárrakkal Hajduk hadnagya nagy operett van a színház műsorán. A nagy érdeklődésre való tekintettel jegyekről ajánlatos lesz előre gondoskodni.

HETI MŰSOR:

Pénteken este premier bérletben: **Ilyenek a férfiak.** zenés vígjáték-ujdonság. Szombaton délután olcsó helyárrakkal: **Tokaji aszu.** Szombaton este: **Ilyenek a férfiak.** Vasárnap délután olcsó helyárrakkal: **Hajduk hadnagya.** Vasárnap este: **Ilyenek a férfiak.**

Az ország legkisebb falvába is ellut Budapestről a Legnagyobb Magyar emlékezetére gyújtott tisztelettűz

Az emlékezés tűzének útjai a megyében

Az emlékezésnek azt a tűzét, amelyet Horthy Miklós kormányzó úr gyújt meg Budapesten gróf Széchenyi István emlékezetére, a magyar ifjúság, a nemzet reménységei fogják széthordani az ország legkisebb falvába is.

Igy a Budapest—szepsiszentgyörgyi váltófutó lánc fáklyatűzéről a nagyváradi járás falvaiba viszik az örömtűzeket.

A futólánc útvonalán minden község emlékünnepeket rendez.

Az első leágazás Biharszentjánosra viszi az örömtűzet.

A második örömtűz Nagyvárad, Biharszentandrás, Köröstarján Vizesgyán, Körösszeg, Körösgyéres, Körös-nagyharsány útvonalán lobogtatja meg az emlékezés lángját.

A harmadik örömtűz Nagyvárad, Nagyürögd, Váradlesén keresztül halad, a negyedik pedig Nagyvárad Váradszöllös, Váradszentmártonon át Kardóra viszi az örömtűzet.

Az ötödik csoport Fugyivésárhelyről Köröskisjenőre indul, a hatodik fáklya pedig Mezőtelegről Pósalakára.

A váltófutókat minden község zászlódszibe öltözve, a Himnusz hangjai mellett várja. Igy fogják a Főméltóságú Kormányzó Ur kezéből átvett lánggal a járás falvainak emléktűzét a fáklyavivők meggyújtani.

A falvakba irányuló váltófutás szervezési munkáit a vezető jegyzők irányítása mellett a levetekörzet és csapatparancsnokok végzik, a tanérek közreműködésével.

SPORT

Vasárnap NAC—KAC mérkőzés az erzsébetligeti pályán

Nagyvárad. Saját tud. Csütörtökön délután igen népes edzés folyt az Erzsébetligeti pályán. A nagycsapattal Rónai edző foglalkozott, jó kétórás erőnléti edzést tartott, a játékosokról bizony folyt a víz. Körözés, sprintgyakorlatok labdával és anélkül, fejelés szerepelt a műsoron.

Ugyanakkor az utánpótlás csapata Cséki intéző vezetésével kétkapuz edzést tartott, s Juhász Gusztikék bizony fájó szívvel nézegettek a göröngyös pálya felé. Az edzés végén a nagyszámú szurkolóhad külön csemeget kapott. Tóth Matyi, Bodola és Kovacs II beálltak az atléta közé és magasugró versenyt rendeztek. Egy méternél kezdtek és egészen 155 centiig vitték. A verseny természetesen nem kis derűtséget okozott, különösen a Matyi által bemutatott új stílus tetszett, viszont a versenyt is ő nyerte meg 155 centiméteres ugrásával. Második lett Bodola 150 centivel, harmadik a kis Kovács Domjánt hiába biztatták, hogy lépje át a magasságot, a hatalmas fiú lomha mozgással neki is rugaszkodott, de leverte a léct Juhász Gusztinak 25 centis magasságot ajánlottak, de a „hatalmas természetű” középfedezet erre sem vállalkozott...

A NAC csapatában vasárnap négy helyen lesz változás. A kapuban ismét Várday kap helyet, a jobbfejű Kalocsai II lesz, míg a jobbszárnyat a Kovács II—Sárvári kettős alkotja. A középcsatár Mihók lesz. A zöld-fehérek ma könnyű edzést tartanak utána fürdőbe mennek, ahol a szokásos gyűrást kapják. A KAC már szombaton megérkezik, hogy vasárnap pihenten állhasson ki nagyvívű ellenfele ellen.

A Törekvés Kolozsváron játszik vasárnap az egyetemisták ellen

Nagyvárad. Saját tud. A Törekvés csapata csütörtökön délután jól sikerült edzést tartott a Rédey-kerti pályán Gálos edző vezetésével. A munkáscsapat erősen készülődik a kolozsvári mérkőzésre, szeretné mindkét pontot hazahozni a KEAC-tól.

A vasárnapi győzelem és jó játék visszaadta a csapat önbizalmát, a játékosok elég jó formában is vannak, nem reménytelen a helyzetük. A szurkolók bíznak abban, hogy végre a Törekvés is azt nyújtja, amire tudásánál fogva képes.

Nagy érdeklődés előzi meg a vasárnapi atlétikai versenyeket

Nagyvárad. Saját tud. Tegnap délután a labdarúgók mellett az atléták is igen népes edzést tartottak, különösen a futók és az ugrók készülnek erősen a vasárnapi versenyekre. Orvendetes jelenség volt hogy a diákok igen nagy számban vonultak fel, ha a lelátóra is egyelőre, majd közelebb is kerülnek.

A Nagyvárad bajnokságáért folyó versenyeken értékes díjak lesznek, arany, ezüst és bronz érmek. Nevezni lehet pénteken este 8 óráig a szenior-versenyzők részére az NSE-ben, vagy Krupkánál, az ifjúságiak a verseny kezdetéig nevezhetnek.

Egy római festő lakóháza bukkanak Budapestre. A most feltárt negyedik római mythrareum közelében a fővárosi régészeti és ásatási intézet igen érdekes római épületet tárt fel, amely az érmészeti kerámiák leletek tanúsága szerint a Kr. u-i II században épült. E ház Aquincum egyik festőjének volt műterme, aki lakását is szépen kifészelte és annak falait madarak képeivel és figurális kompozíciókkal díszítette. Előkerültek még egykori műhelytitkái is: a tizenhatévszázados festőtengelyek, a beszáradt festékanyagok. A házban naprakarított római érmek, amelyek Antonius Piustól, az Aquincum életében nagy szerepet játszott császár korától — Gallienus római császár koráig terjednek, — bizonyára a magyar főváros névtelen ókori művészeinek honoráriumának emlékeit őrizték meg napjainkig.

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés szavanként 14 fillér, Alláskeresőknek 25 százalékos engedmény

Lakás

Keresek azonnalra egy szép világos, csendes, modern különbejáratu butorított szobát fürdőszobával. Ajánlatokat a kiadóhivatalba. 409

Adas-vétel

Öltözködni olcsón csak Molnár használt ruha üzletéből lehet Bémer-tér 1. (udvarban). Magas árat fizetek használt ruhákért. 183

Aranyat, brilliánst, ezüstöt magas áron veszek. órák, ókszerű javítók Gyenge István ékszerész. Rakóczi ut 19.

Aranyat, ezüstöt napi áron veszek. Piszay óras és ékszerész. Nagyvárad, Rakóczi-ut 6.

Argamen szőnyeg 3x4-es rövid férfi kabát (mikádó) teljesen új divatos női átmeneti kabát olcsón eladó. Rulikovszky-ut 10. fszint 1. 405

Brilliansért, régi ékszerért magas árat fizetek. Tarján ékszerész, Rakóczi-ut 8. (Széchenyivel szemben).

UJSAG makulatura kapható a Magyar Lapok kiadóhivatalában.

Különféle

Kávéházakban és vendéglőkben kérje a Magyar Lapok-at.

Állást keces

Keresztény magyar uriházhoz működésnek ajánlkozom. Cím: Szaniszló-ut sarki ujságbódésnál. 408

Állást nyec

Tanulót felveszek fizetéssel, Slidér József mérlegkészítő, Hitler A.-u. 26. 407

Rikkancsokat fix fizetéssel felvesszünk kiegyezni a Néplap expedíciós osztályán

KIADÓTULAJDONOS: SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA R. T.

Fő- és felelősszerkesztő: Dr. Paál Árpád Felelős kiadó: Dr. Scheffler Ferenc a Szent László-nyomda RT igazgatója

Készült a Szent László-nyomda r. t. körforgógépén, Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 8. szám.